

گفت‌وگو

مهساگربندی

بررسی علل جای خالی ایران در رتبه‌بندی هوش مصنوعی در گفت‌وگوی «جوان» با کارشناس فناوری اطلاعات

هوش مصنوعی از قاب فیلم‌های تخیلی بیرون آمده و به دنیای واقعی رسیده‌است. این فناوری به چالش اصلی کشورها تبدیل شده تا با بهره‌برداری از آن، سهم خود را از اقتصاد دیجیتال در دنیا افزایش بدهند و از قافله عقب نمانند. مدت‌هاست

که غول‌های بزرگ فناوری دنیا، تمام تلاششان را می‌کنند که در آینده دنیای دیجیتال، نقش مهمی داشته باشند. ماه گذشته برای نخستین‌بار رتبه‌بندی جهانی از توسعه هوش مصنوعی در کشورهای مختلف انجام و منتشر شد. این شاخص که از نتیجه بررسی‌های وب‌سایت تحلیل‌داده Tortoise Media به دست آمده‌است، سهم و جایگاه کشورها را توسعه‌هوش مصنوعی نشان می‌دهد.اما متأسفانه ایران در این رتبه‌بندی هیچ جایگاهی ندارد! جای خالی ایران در رتبه‌بندی جهانی هوش مصنوعی در حالی اتفاق افتاده که وزیر ارتباطات اعلام کرده‌بود، شورای عالی فضای مجازی در حال تدوین سند توسعه هوش مصنوعی است. او همچنین گفته‌بود تقسیم‌کار درباره هوش مصنوعی در نهاد‌های مختلف دولت و متولی ایجاد قوانین درباره آن، توسط مرکز ملی فضای مجازی صورت می‌گیرد و این مرکز مدت‌هاست که روی سند توسعه مصنوعی کار می‌کند. با این حال کارشناسان معتقدند که با وجود محدودیت‌ها و اقداماتی که در حوزه زیرساختی انجام شده‌است، به نظر نمی‌رسد

تدوین این سند تأثیر زیادی بر توسعه این فناوری در کشور داشته‌باشد. هر چند که ایران از نظر مقالات و دانش آکادمیک در زمینه هوش مصنوعی شرایط خوبی را پشت سر گذاشته، اما چالش‌های بسیاری ایجاد شده که این حوزه را تحت تأثیر قرار داده و نتوانسته در بخش کاربر و صنعت امور مصنوعی، نقش مهمی ایفا کند. در این رابطه امیر محترمی، کارشناس فناوری اطلاعات و هوش مصنوعی و عضو هیئت علمی دانشگاه با «جوان» گفت‌وگو کرده‌است.

■ ■ ■

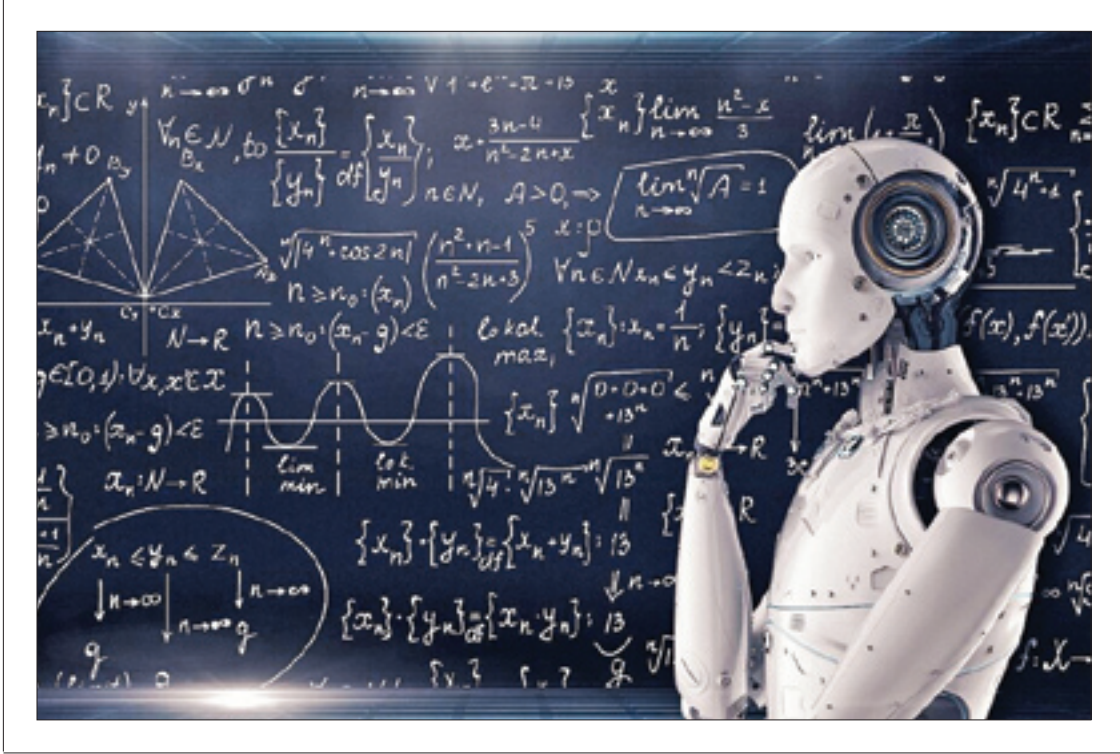
ایران در اولین رتبه‌بندی جهانی از توسعه هوش مصنوعی جایگاهی نداشته‌است. چرا؟
کشورهایی که در این حوزه پیشتر بودند، عقب ماندیم؟

طی سه سال اخیر یعنی از سال ۲۰۱۹ تاکنون، موجی در عرصه حرکت کشورها با سیاست‌های ملی در خصوص توسعه هوش مصنوعی ایجاد شده‌است تا جایی که الان به طور رسمی حدود ۶۵ کشور، استراتژی‌های هوش

مصنوعی ملی دارند، اسناد راهبردی‌شان را مشخص کردند و با قدرت در این حوزه پیش می‌روند.

«هوش مصنوعی» در دو بعد «آکادمیک» یعنی آن چیزی که در دانشگاه‌ها دنبال می‌شود و همچنین در بعد «صنعت و اقتصاد و زندگی روزمره مردم» می‌تواند مورد بررسی و واکاوی قرار داد. در گزارش آخری که دانشگاه استنفورد برای شاخص جهانی هوش مصنوعی ارائه کرده، آمده که یکی از روندهای جدی که در این حوزه اتفاق افتاده این است که برای اولین بار «صنعت»

از «آکادمیک» جلو افتاده‌است. و نشان داده که توسعه کاربرد هوش مصنوعی به شدت به پویایی صنعت و اقتصاد ارتباط دارد. این در حالی است که در کشور ما در بخش اقتصاد کلان ضعف‌هایی وجود دارد و متأسفانه فضای صنعتی و رقابتی و پویا نداریم. از سوی دیگر در حوزه سیاست‌گذاری کلان هم به نظر می‌رسد که باید توجه جدی در بحث حمایت و رشد هوش مصنوعی در کشور ایجاد شود. بنابراین ممکن است ما در بعد

دانشگاهی، وضعیت چندان بدی نداشته باشیم، اما متأسفانه در بحث کاربرد و صنعت به شدت ضعیف عمل کرده‌ایم البته موضوع مهمی که باید به آن توجه کرد، این است که شاید آمار و اطلاعات موثقی در اختیار نهادهای ارزیابی کننده قرار نگرفته باشد و این مسئله نیز باید مورد بررسی قرار بگیرد.

مشکل کار از کجاست که در دانشگاه وضعیت نسبتاً خوبی داشته‌ایم، اما در بخش صنعتی آن ضعیف عمل کرده‌ایم؟

این یک معضل ریشه‌ای است، چراکه به هر فناوری که نگاه کنیم، این مشکل را می‌بینیم. متأسفانه ارتباط «صنعت» و «دانشگاه» یک مسئله جدی است که فقط به الان بر نمی‌گردد، بلکه سال‌هاست با آن دست و پا می‌کنیم. در صورتی که اگر سیاست‌گذاری‌های علمی - فناوری را به خوبی دنبال کنیم، اما از قرار گرفتن این سیاست‌ها در یک زمینه گسترده‌تری به نام سیاست‌های اقتصادی و صنعتی کشور غافل شویم،

بررسی علل جای خالی ایران در رتبه‌بندی هوش مصنوعی در گفت‌وگوی «جوان» با کارشناس فناوری اطلاعات

در صنعتی‌سازی هوش مصنوعی به شدت ضعیف عمل کرده‌ایم

کنگره امریکا در حوزه هوش مصنوعی تبدیل به قانون شد حتی از تعداد انگشتان دست هم کمتر بود، اما این نرخ در سال ۲۰۲۲ به بیش از ۳۰ قانون رسیده‌است. بنابراین اگر ما به غفلت خود در رابطه با هوش مصنوعی ادامه دهیم، قطعاً جبران عقب‌ماندگی در آینده به شدت سخت‌تر از شرایط فعلی می‌شود، چراکه روز به روز، کشورهای دیگر جلوتر می‌افتند و با تدوین قوانین، معاهدات بین‌المللی و کنوانسیون‌ها، محدوده عملکرد، قدرت و بازنگری سایر کشورها را محدود خواهند کرد، بنابراین باید در این مسیر که شاید هنوز خیلی زود محدودیت‌ها، جهانی نشده‌است در حوزه هوش مصنوعی جدیت بیشتری به خرج دهیم.

در حال حاضر چه سازمان‌ها و نهادهایی در حوزه هوش مصنوعی فعال هستند و برای بهبود شرایط موجود در این حوزه چه کاری باید انجام داد؟

در حال حاضر مرکز پژوهش‌های مجلس در حوزه تقنینی ورود کرده‌است، پژوهشگاه وزارت ارتباطات و اطلاعات در حوزه کارهای مطالعاتی و پیشنهادات برای درج در برنامه توسعه نیز وارد عمل شده و در دبیرخانه گروه‌های مطالعاتی مجمع تشخیص مصلحت نظام، اقداماتی صورت گرفته، شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز در حوزه علم و فناوری وارد شده‌است. وزارت علوم و وزارت صمت نیز هر کدام اقداماتی را انجام داده‌اند. منتهی نباید توسعه هوش مصنوعی را به صورت پسته‌ای و متشکل از چندین جزیره‌نگاه کنیم، بلکه باید همه اینها به صورت یکپارچه، طراحی و اجرا شوند.

باید دقت کنیم که صرفاً مسیر گذر و توسعه هر فناوری اعم از هوش مصنوعی مستلزم این است که ما بتوانیم یعنی فضای اقتصادی و رقابتی مناسبی ایجاد کنیم؛ یعنی بستر اصلی، اقتصاد ملی است که در آن بستر علم و فناوری، موتورهایشان می‌تواند کار کند و توسعه یابد. بنابراین توجه‌های گوناگانه‌ای بدون اینکه در بستر، تغییر ایجاد شود تأثیر چندانی نخواهد داشت.

منظور تان از مدیریت یکپارچه چیست؟

تهاد‌های مختلفی برای توسعه هوش مصنوعی وجود دارند، بنابراین مسئله ایجاد نهادها نیست، بلکه مسئله هماهنگ کردن اینها با استفاده از ظرفیت موجود است. ما به قدر کافی نهاد مطالعاتی داریم و نیاز نیست یک شورای عالی دیگری ایجاد کنیم می‌تواند این نهادها به صورت بخش بخش کار می‌کنند که باید همشان یکپارچه و هماهنگ شوند تا به یک رتبه قابل توجه در میان کشورهای جهان دست یابیم و از این صنعت عقب نمانیم.

مردودی سازمان سنجش در آزمون اعتماد داوطلبان!

سازمان سنجش آموزش: پذیرش داوطلبی که مردود شده یا پذیرش فردی با رتبه ۱۷۵ هزار در رشته پزشکی کذب محض است

داشتمج کارشناسی صنایع غذایی بوده و الان دارد پزشکی می‌خواند.»

وی در پاسخ به این پرسش که آیا این افراد هنوز دانشجو هستند، می‌گوید: «بله الان دانشجو هستندند. شورای سنجش و پذیرش حکم به اخراج این افراد را از دانشگاه‌ها داد که اجرا نشده‌است. عدالت اداری حکم شورای سنجش و پذیرش را تأیید کرد. باز هم اجرا نشد! از شورای نگهبان استعلام گرفتند. این اسلامی بود که امام حسین (ع) برای مبارزه با آن راهی کوفه شد. دور واقعبیت نیست که ذوب‌شدگان ایده سکولاریسم را ادامه‌دهندگان امویان دانست. البته که این گروه سعی بر سکولاریزه کردن ماجرای عاشورا نیز داشته‌اند و با دستنوازی قرار دادن روایات ناصحیح و تحلیل آنها و آمیختن دروغ با واقعیت، نتیجه مطلوب خود را از واقع بگیرند و به مقاصد سیاسی خود برسند. اصولاً اسلام اموی، با سکولاریزه کردن واقعه عاشورا مشکلی ندارد و حتی به اشاعه آن می‌پردازد.

ووجب اتخاذ سیاست فرهنگی در یک حاکمیت، منطقی است و صحبت‌های این ذوب‌شدگان سکولاریسم، خود تناقضی بزرگ در تعریف حاکمیت و حکمرانی است. چراپی این اثر گذاری مستقیم در حوزه عفاف و حجاب را می‌توان با کمی دقت در موضوع، متوجه شد. موضوع عفاف و حجاب، زیرمجموعه بحث‌های فرهنگی جامعه تعریف می‌شود و جزو وظایف یک حاکمیت است که برای امنیت فرهنگی جامعه خود، برنامه‌ریزی و جامع و چندبعدی داشته‌باشد. ایجاد این برنام‌ریزی تنها در حوزه فرهنگ تعریف نمی‌شود و نیازمند داشتن برنامه‌ای کامل در حوزه‌های نظیر امنیت، اقتصاد و سیاست است.

اصولاً حکمرانی تک‌بعدی نیست، زیرا که بر اساس تأثیر خود را می‌گذارد. انسان هم موجود تک‌بعدی نیست، هنگامی که جمعی از انسان‌ها شکل می‌گیرد، داشتن برنامه چندبعدی برای حفظ نظم و پیشبرد اهداف لازم است. حال باید از این افراد پرسید که با وجود ادعای تحقیق و پژوهش در علوم انسانی و بیرون دادن تحلیل‌های اجتماعی، چرا بر این واقعیت، چشم‌پسته‌اند و تنها با هزینه‌زایی برای کشور، سعی بر بهره‌برداری‌های سیاسی خود دارند.

پاسخ احتمالی آنها برای این سؤال اما از قبل قابل حدس است! اصولاً ذوب‌شدگان در ایده سکولاریسم، با بیان چند مثال از کشورهای سکولاریزه شده و استفاده از مقدار قابل توجهی فن‌های مؤثر بر روان مخاطب و پرسنده و ژست‌گیری و متهم کردن مخالفان به بی‌سوادی، سعی بر کرسی نشاندن حرف خود دارند.

ورود حاکمیت بر بحث‌های فرهنگی در همگان واضح و مبرهن است و داشتن برنامه‌ای دقیق و چندبعدی در بحث عفاف و حجاب، وظیفه و مسئولیت مشخص دارند. برخی از این دسته‌ها از سوی سروس‌های جاسوسی کشورهای تروریست حمایت می‌شوند و عده‌ای نیز سعی بر پوشاندن کارنامه‌های منفی مردم ایران دارند. گروهی نیز در داخل کشور وجود دارد که مشاهده کارنامه آن، چیزی جز هزینه‌زایی برای مردم و کشور را نشان نمی‌دهد. باید دید این گروه در آینده نزدیک چه‌براستی‌هایی با برنامه‌های سروس‌های جاسوسی دارد و آیا مانند قبل، کشور را به تلاطم و آشوب می‌کشاند تا بهره‌کشی سیاسی خود را انجام دهد؟ جواب این سؤال در آینده‌ای نزدیک بهتر فهمیده خواهد شد.

استولیت اجتماعی

حسین سروقامت

۹۱۱

چرا همیشه وقت کم می‌آوریم؟ می‌دانید اینک شلوغ‌ترین روزهای بشر است؟

اضافه‌کاری، پیششیرد دروس، تربیت فرزندان، پاساگردی... اینها که خونند؛ مشغله‌های جدیدی همچون خرید اینترنتی، وب‌گردی و ارتباط با انواع اپلیکیشن‌ها.

گریک لمبرت در کتاب «کار نپوهان» می‌نویسد:

– این کارها بخشی از وقت فراغتتان را می‌مکند. تا به خودتان می‌آیید، می‌بینید بخشی از روز تان را از دست داده‌اید!

هلر پیتر سونن نیز در مقاله «کار زدگی» از کارهای پرزحمت و کم‌فایده‌ای نام می‌برد که بیشترین قابلیت را برای در مانده کردن ما دارند!

خب؛ راه علاج؟ کال نیوپورت، نویسنده کتاب «کار عمیق»، اولویت‌بندی را چاره کار می‌داند:

– کارهای فوری، ضروری و مهم را انجام داده، بقیه را بگذارید برای وقت مناسب... هر روز نگاهی به فهرست خود بیندازید و بد بگویند امروز این یکی را انجام می‌دهم؛ فقط همین یکی!

سپیل پورداوود

سپیل پورداوود

مسئله‌سیاسیون داخلی

و پدیده کشف حجاب

از مهرماه سال گذشته بود که پدیده کشف حجاب در معابر عمومی شهرهای بزرگ دیده‌شدند. این پدیده در کناکش فتنه ۱۴۰۱ شروع شد و در گذر چند ماه، شیوع آن در برخی خیابان‌ها و محله‌های خاص چشمگیر شد. اظهارنظرهای افراد صاحب رسانه در آن زمان و تحلیل‌هایی که در جراید سازمانی و مجلات و کانال‌های خود به اشتراک می‌گذاشتند، ظن‌ها را به سمت بهره‌برداری گروهی خاص در داخل کشور سوق می‌داد؛ این بهره‌برداری جدای از تحلیل سوارشدن ضدانقلاب و کشورهای خارجی بر این پدیده بوده‌است؛ به‌طور کلی، پدیده‌ها در علوم اجتماعی ابعاد متفاوتی دارند.

با گذر، نزدیک به یک سال از این پدیده و رفتارها و صحبت‌های مختلف، ظن بهره‌برداری خاص بیشتر به یقین تبدیل شده‌است. چراپی این نزدیکی گمان به واقعیت را می‌توان با نگاهی به روزنامه‌های اقماری و نشریات و کانال‌های مطبوع به گروهی خاص متوجه شد. خاموش شدن شمله‌های فتنه و بعد از جنابایتی نظیر قتل شهید آرمان علی وردی و روح‌الله عجمیان، شاهد ابعاد جدیدی از بهره‌برداری سیاسی همان گروه خاص بودیم؛ در مواردی حتی صحبت‌ها و اظهارنظرهای تضعیف‌کننده کشور در مجامع بین‌الملل را از این گروه دیدیم.

در گذر این چند ماه و اهمیت ورود دستتگاه‌های فرهنگی و قضایی به موضوع عفاف و حجاب برای حفظ جامعه از تهدیدات روانی و فرهنگی، مقالات و تیریهایی ضد این روند از رسانه‌های این گروه به چشم می‌خورد. با توجه به مشی فکری این گروه و اعمالی که هنگام بر دست داشتن امور اجرایی کشور به مردم نشان دادند، می‌توان آنها را در زمره حل‌شدگان در ایده سکولاریسم دانست؛ اتفاقی که در دهه ۷۰ شمسی رقم خورد. هزینه‌زایی این گروه برای کشور و نظام اسلامی می‌تواند آنها را در میان تکمیل‌کنندگان بازل دستتگاه‌های امنیتی و اطلاعاتی کشورهای خارجی قرار دهد.

اصولاً ایده سکولاریسم که این گروه غرق در آن هستند با آموزه‌های اسلام در تناقض است؛ اسلام مدنظر صحبت ما همان اسلام ناب پیامبر عظیم‌الشان اسلام(ص) است و نه اسلام اموی؛ اسلام اموی همان اسلامی بود که امام حسین (ع) برای مبارزه با آن راهی کوفه شد. دور واقعبیت نیست که ذوب‌شدگان ایده سکولاریسم را ادامه‌دهندگان امویان دانست. البته که این گروه سعی بر سکولاریزه کردن ماجرای عاشورا نیز داشته‌اند و با دستنوازی قرار دادن روایات ناصحیح و تحلیل آنها و آمیختن دروغ با واقعیت، نتیجه مطلوب خود را از واقع بگیرند و به مقاصد سیاسی خود برسند. اصولاً اسلام اموی، با سکولاریزه کردن واقعه عاشورا مشکلی ندارد و حتی به اشاعه آن می‌پردازد.

ووجب اتخاذ سیاست فرهنگی در یک حاکمیت، منطقی است و صحبت‌های این ذوب‌شدگان سکولاریسم، خود تناقضی بزرگ در تعریف حاکمیت و حکمرانی است. چراپی این اثر گذاری مستقیم در حوزه عفاف و حجاب را می‌توان با کمی دقت در موضوع، متوجه شد. موضوع عفاف و حجاب، زیرمجموعه بحث‌های فرهنگی جامعه تعریف می‌شود و جزو وظایف یک حاکمیت است که برای امنیت فرهنگی جامعه خود، برنامه‌ریزی و جامع و چندبعدی داشته‌باشد. ایجاد این برنام‌ریزی تنها در حوزه فرهنگ تعریف نمی‌شود و نیازمند داشتن برنامه‌ای کامل در حوزه‌های نظیر امنیت، اقتصاد و سیاست است.

اصولاً حکمرانی تک‌بعدی نیست، زیرا که بر اساس تأثیر خود را می‌گذارد. انسان هم موجود تک‌بعدی نیست، هنگامی که جمعی از انسان‌ها شکل می‌گیرد، داشتن برنامه چندبعدی برای حفظ نظم و پیشبرد اهداف لازم است. حال باید از این افراد پرسید که با وجود ادعای تحقیق و پژوهش در علوم انسانی و بیرون دادن تحلیل‌های اجتماعی، چرا بر این واقعیت، چشم‌پسته‌اند و تنها با هزینه‌زایی برای کشور، سعی بر بهره‌برداری‌های سیاسی خود دارند.

پاسخ احتمالی آنها برای این سؤال اما از قبل قابل حدس است! اصولاً ذوب‌شدگان در ایده سکولاریسم، با بیان چند مثال از کشورهای سکولاریزه شده و استفاده از مقدار قابل توجهی فن‌های مؤثر بر روان مخاطب و پرسنده و ژست‌گیری و متهم کردن مخالفان به بی‌سوادی، سعی بر کرسی نشاندن حرف خود دارند.

ورود حاکمیت بر بحث‌های فرهنگی در همگان واضح و مبرهن است و داشتن برنامه‌ای دقیق و چندبعدی در بحث عفاف و حجاب، وظیفه و مسئولیت مشخص دارند. برخی از این دسته‌ها از سوی سروس‌های جاسوسی کشورهای تروریست حمایت می‌شوند و عده‌ای نیز سعی بر پوشاندن کارنامه‌های منفی مردم ایران دارند. گروهی نیز در داخل کشور وجود دارد که مشاهده کارنامه آن، چیزی جز هزینه‌زایی برای مردم و کشور را نشان نمی‌دهد. باید دید این گروه در آینده نزدیک چه‌براستی‌هایی با برنامه‌های سروس‌های جاسوسی دارد و آیا مانند قبل، کشور را به تلاطم و آشوب می‌کشاند تا بهره‌کشی سیاسی خود را انجام دهد؟ جواب این سؤال در آینده‌ای نزدیک بهتر فهمیده خواهد شد.